

Margareta Baciu sau Tinerețe fără bătrânețe

E incredibilă cifra celor 80 de ani de viață, pe care documentele se încăpăținează s-o ateste, în acest început de vară, ca aparținând actriței Margareta Baciu! Pe de altă parte, fără acel timp îndelungat de muncă pe scenă, timp în care interpreta a făurit peste patru sute de personaje, vii și puternic stăruiți în amintire, Margareta Baciu nici nu ar mai fi Margareta Baciu...

Numele ei a apărut pe afiș acum aproape șase decenii, debutanta dînd chip tomătoarei, fermecătoarei domnițe Anca din *Vlăicu-Vodă*. Azi, acest nume reînvie, pentru noi, personaje care au intrat și în istoria teatrului românesc interbelic și postbelic: zglobia Luluța a lui Alecsandri, apriga și ispășitoarea Madame Sans-Gêne, scindeind de vervă satirică... În spațiul frecventat de talentul Margaretei Baciu, Hecuba legendară se învecinează cu regina Margaret din *Richard al III-lea* de Shakespeare... Cu Linda, soția din *Moartea unui comis-voiajor* de Arthur Miller... Neuitata compoziție a vrăjitoarei din *Inșir-te mărgărite* de Victor Eftimiu se alătură savuroasei și autohtonei Mame Anghelușa... În *Anna Fierling* a lui Brecht, a fost protagonista primului spectacol Brecht în românește.

Maturitatea artistică a mării interprete a trecut prin filtrul ei psihologiile și situațiile aduse de mulțimea celebrelor și mai puțin celebrelor personaje întrupate, însumînd darul pătrunderii în suflete și cel al reconstituirii creatoare, în expresie scenică — însumare de natură să definească stilul cel mai autentic al școlii ieșene de teatru. În cadrul acestei școli, împreună și alături de interpreta octogenară de astăzi, au înflorit și s-au dezvoltat, sub veghea poetului Mihai Codreanu, a lui Stăncu Dragomir, a lui Vlad Cuzinski și a altor înaintași — ca Aglae Pruteanu, Vernescu-Vîlcea, V. Boldescu ș.a. — talente care s-au numit Sorana Topa, Miluță Gheorghiu, Aurel Ghițescu, George Popovici, C. Ramadan, N. Șubă, Anny Braneski, Mariouza Davidoglu, N. Veniaș, Șt. Ciobotărșu, Eliza Petruțhosecu și alții alții. Dincolo de dotația temperamentală, nativă, Margareta Baciu își datorează stilul și afirmarea viguroasă acestei școli de teatru, cu care s-a identificat, și care a fost continuată și îmbogățită ulterior prin pasiunea inspirată a lui Aurel Ion Maican, apoi și a lui Ion Sava.

În „Mama Anghelușa” de Alecsandri

Prin forța expresiei scenice, discipolii școlii ieșene difuzează pînă la nivelul nuanței specificul structurii personajului, păstrîndu-i însă permanent, deschiderea spre universal. Acest spor de personalitate, prin care tipul scenic dohindește viabilitate, putere de comunicare, lăsînd întrebări, răscolind conștiințe, este amprenta celor aleși. Acești aleși, temperament puternic, vocații arzătoare, datorite cu intuiție și disciplinate de o concepție, în accesul la esențial, rămîn în sufletul și în admirația spectatorilor.

Impodobită de această aură a tinereții fără bătrînețe, a vitalității nescocate, a vocației împlinite, ne apare acum Margareta Baciu. Acum, ca și altădată. Și în cazul ei, ca și al altor mari interpreți ai omeneștilor frumuseți ale vieții, creația artistică se substituie biografiei. Admișînd vigoarea și plinătatea darurilor actriței, omagiem, în fond, arta căreia ea i s-a supus, respectîndu-i rigorile, căreia i-a jertfit aproape șase decenii — o viață, petrecută, toată, pe aceeași glorioasă scenă a începuturilor teatrului românesc.

N. Barbu